

VELIKONOCE V OBÝVÁKU

VELKÝ PÁTEK

ÚVOD

Tuto domácí modlitbu se můžeme modlit sami nebo v rodinném kruhu.

Bylo by dobré si předem připravit stůl, ke kterému si sedneme nebo kolem kterého se jako rodina, manželský pár... setkáme. Zapalme si svíčku a na stůl položme nějaký kříž, který doma najdeme, nejlépe takový, ke kterému máme osobní vztah. Také se bude hodit tužka a papír.

Zkusme uzpůsobit podmínky místnosti, ve které se modlíme tak, aby vzniklo co největší ticho – odstraňme nahlas tikající hodiny, zavřeme okna a dveře, vypneme mobily. Můžeme i snížit intenzitu osvětlení. Využijme tohoto ticha na úvod naší modlitby. Stačí dvě minuty jen tak sedět buď se zavřenýma očima, nebo s pohledem na kříž.

Potom přečteme společně tuto modlitbu:

všichni: Bože, dnes si připomínáme suverenitu tvé lásky, kterou jsi prokázal skrze oběť svého Syna. Ty jsi Život a vždy se rozhoduješ pro život, i když my se často rozhodujeme pro smrt. Ty se nás neptáš na svolení k tomuto skutku lásky, ale žádáš nás, abychom se nechali do této lásky zahrnout. Tvůj Syn přemohl smrt, překročil hranice naší představivosti o cestě k životu, protože nám ji otevřel bez našeho přičinění. Dej nám milost, ať na tuto cestu můžeme vědoměji vykročit právě dnes, kdy si připomínáme jeho oběť na kříži, neboť on s tebou v jednotě Ducha svatého žije a kraluje po všechny věky věků. Amen.

BOHOSLUŽBA SLOVA

Pašijový příběh není na prvním místě příběhem krveprolití, ale příběhem o lásce Boha, který jde ve své lásce k člověku až za hranice. Za hranice vhodného, přiměřeného, vyváženého, slušného... Čtěme příběh pašijí s touto optikou lásky Boha k člověku, která překonává hranice naší lásky i našich hříchů. Pokud je nás více, můžeme si přečíst pašije v rolích vypravěče, Ježíše a ostatních (v textu rozlišeno – obyčejně, **tučně** a *kurzívou*). Dětem můžeme zkusit příběh pašijí převyprávět vlastními slovy a pomoci si osobami, které v tomto příběhu vystupují – Petr, Malchus, Pilát, Annáš, Kaifáš, Marie atd.

Pašije podle Jana

Umučení našeho Pána Ježíše Krista podle Jana.

Ježíš vyšel se svými učedníky za potok Kedron, kde byla zahrada. Vstoupil do ní, on i jeho učedníci. To místo znal i jeho zrádce Jidáš, protože se tam Ježíš často scházel se svými učedníky. Jidáš si tedy vzal vojenskou četou a od velekněží a farizeů služebníky a šel tam s pochodněmi, s lucernami a se zbraněmi. Ježíš věděl všechno, co na něj má přijít. Vystoupil tedy a zeptal se jich: **„Koho hledáte?“** Odpověděli mu: *„Ježíše Nazaretského.“* Řekl jim: **„Já jsem to.“** Stál s nimi také zrádce Jidáš. Sotva jim tedy Ježíš řekl: **„Já jsem to!“**, couvli a padli na zem. Znovu se jich zeptal: **„Koho hledáte?“** Odpověděli mu: *„Ježíše Nazaretského.“* Ježíš odpověděl: **„Už jsem vám přece řekl, že jsem to já. Hledáte-li mne, tyto zde nechte odejít.“** To proto, aby se splnilo jeho slovo: *„Z těch, které jsi mi dal, nenechal jsem zahynout nikoho.“* Šimon Petr měl při sobě meč; vytasil ho tedy, udeřil veleknězova služebníka a uťal mu pravé ucho. Ten sluha se jmenoval Malchus. Ježíš však Petrovi řekl: **„Zastrč meč do pochvy! Což nemám pít kalich, který mi podal Otec?“** Tu se četa s velitelem a židovští služebníci zmocnili Ježíše a svázali ho. Napřed ho vedli k Annášovi. Annáš totiž byl tchán Kaifáše, který byl v tom roce veleknězem. Byl to ten Kaifáš, který dal židům radu: *„Je lépe, když jeden člověk umře za lid.“* Šimon Petr a jiný učedník šli za Ježíšem. Tento učedník se znal s veleknězem, proto vešel s Ježíšem do veleknězova dvora; Petr však zůstal u dveří venku. Ten druhý učedník, který se znal s veleknězem, vyšel tedy ven, promluvil s vrátnou a přivedl Petra dovnitř. Vrátná se Petra zeptala: *„Nepatříš také ty k učedníkům toho člověka?“* On odpověděl: *„Nepatřím.“* Stáli tam sluhové a strážci velerady, kteří si rozdělali oheň, protože bylo chladno, a ohřívali se. Také Petr u nich stál a ohříval se. Velekněz se vyptával Ježíše na jeho učedníky a na jeho učení. Ježíš mu odpověděl: **„Já jsem mluvil k světu veřejně. Já jsem vždycky učival v synagoze a v chrámě, kde se shromažďují všichni židé, a nic jsem nemluvil tajně. Proč se ptáš mne? Zeptej se těch, kdo slyšeli, co jsem k nim mluvil. Ti dobře vědí, co jsem říkal.“** Sotva to vyslovil, jeden ze služebníků velerady, který stál přítom, dal Ježíšovi políček a řekl: *„Tak odpovídáš veleknězi?“* Ježíš mu odpověděl: **„Jestliže jsem mluvil nesprávně, dokaž, co bylo nesprávné. Jestliže však správně, proč mě biješ?“** Annáš ho pak poslal svázaného k veleknězi Kaifášovi. Šimon Petr stál u ohně a ohříval se. Řekli mu: *„Nepatříš také ty k jeho učedníkům?“* On zapíral: *„Nepatřím.“* Jeden z veleknězových sluhů, příbuzný toho, kterému Petr uťal ucho, řekl: *„Copak jsem tě neviděl v zahradě s ním?“* Petr to však znovu zapřel. Vtom právě kohout zakokrhal. Od Kaifáše vedli Ježíše do vládní budovy. Bylo časně ráno. Sami do vládní budovy nevstoupili, aby se neposkvrnili, ale aby mohli jíst velikonočního beránka. Pilát tedy vyšel k nim ven a zeptal se: *„Jakou žalobu vznášíte proti tomuto člověku?“* Odpověděli mu: *„Kdyby to nebyl zločinec, nebyli bychom ti ho vydali.“* Pilát jim řekl: *„Vezměte si ho vy sami a sudte ho podle vašeho zákona!“* Židé mu odpověděli: *„My nemáme právo nikoho popravít.“* Tak se totiž mělo splnit Ježíšovo slovo, kterým naznačoval, jakou smrtí zemře. Pilát se vrátil do vládní budovy, dal Ježíše předvolat a zeptal se ho: *„Ty jsi židovský král?“* Ježíš odpověděl: **„Říkáš**

to sám ze sebe, anebo ti to řekli o mně jiní?" Pilát odpověděl: „*Copak jsem já žid? Tvůj národ, to je velekněží, mi tě vydali. Čeho ses dopustil?*“ Ježíš na to řekl: „**Moje království není z tohoto světa. Kdyby moje království bylo z tohoto světa, moji služebníci by přece bojovali, abych nebyl vydán židům. Ne, moje království není odtud.**“ Pilát se ho zeptal: „*Ty jsi tedy přece král?*“ Ježíš odpověděl: „**Ano, já jsem král. Já jsem se proto narodil, a proto jsem přišel na svět, abych vydal svědectví pravdě. Každý, kdo je z pravdy, slyší můj hlas.**“ Pilát mu řekl: „*Co je to pravda?*“ Po těch slovech vyšel zase ven k židům. Řekl jim: „*Já na něm neshledávám žádnou vinu. Je však u vás zvykem, abych vám k velikonočním svátkům propustil jednoho (vězně). Chcete tedy, abych vám propustil židovského krále?*“ Oni znovu začali křičet: „*Toho ne, ale Barabáše!*“ Ten Barabáš byl zločinec. Potom Pilát vzal Ježíše a dal (ho) zbičovat. Vojáci upletli z trní korunu, vsadili mu ji na hlavu, oblékli ho do rudého pláště, předstupovali před něj a provolávali: „*Bud' zdráv, židovský králi!*“ a bili ho. Pilát vyšel znovu ven a řekl židům: „*Hle, dám vám ho vyvést, abyste uznali, že na něm neshledávám žádnou vinu.*“ Ježíš vyšel s trnovou korunou a v rudém plášti. Pilát jim řekl: „*Hle, člověk!*“ Když ho však uviděli velekněží a služebníci, začali křičet: „*Ukřižuj, ukřižuj ho!*“ Pilát na to řekl: „*Vezměte si ho vy sami a ukřižujte, neboť já na něm neshledávám žádnou vinu.*“ Židé mu odpověděli: „*My máme zákon a podle toho zákona musí zemřít, protože dělal ze sebe Syna Božího.*“ Když Pilát uslyšel to slovo, ulekl se ještě více. Vešel proto zase do vládní budovy a zeptal se Ježíše: „*Odkud jsi?*“ Ježíš mu však nedal žádnou odpověď. Pilát mu řekl: „*Se mnou nechceš mluvit? Nevíš, že mám moc tě propustit, a že mám moc dát tě ukřižovat?*“ Ježíš odpověděl: „**Neměl bys nade mnou vůbec žádnou moc, kdyby ti nebyla dána shora. Proto má větší vinu ten, kdo mě tobě vydal.**“ Pilát se proto snažil ho propustit. Ale židé křičeli: „*Když ho propustíš, nejsi přítel císařův. Každý, kdo se dělá králem, staví se proti císaři!*“ Jak Pilát uslyšel ta slova, nařídil vyvést Ježíše ven a zasedl k soudu na místě zvaném Kamenná dlažba, hebrejsky Gabbatha. Byl den příprav na Velikonoce, kolem poledne. Pilát řekl židům: „*Hle, váš král!*“ Ale oni se pustili do křiku: „*Pryč s ním! Pryč s ním! Ukřižuj ho!*“ Pilát jim namítl: „*Vašeho krále mám ukřižovat?*“ Velekněží odpověděli: „*Nemáme krále, ale jen císaře!*“ Tu jim ho vydal, aby byl ukřižován. Vzali tedy Ježíše. On sám si nesl kříž a šel na místo zvané Lebka, hebrejsky Golgota. Tam ho ukřižovali a s ním ještě dva jiné, každého po jedné straně, a Ježíše uprostřed. Pilát dal také zhotovit a připevnit na kříž nápis v tomto znění: „*Ježíš Nazaretský, židovský král*“. Tento nápis četlo mnoho židů, protože místo, kde byl Ježíš ukřižován, bylo blízko města; byl napsán hebrejsky, latinsky a řecky. Proto židovští velekněží říkali Pilátovi: „*Nepiš: `Židovský král', ale: `On tvrdil: Jsem židovský král.'*“ Pilát odpověděl: „*Co jsem napsal, napsal jsem!*“ Když vojáci Ježíše ukřižovali, vzali jeho svrchní šaty a rozdělili je na čtyři části, každému vojákovi jednu; vzali i suknicí. Suknice byla nesešíváná, v jednom kuse setkaná odshora až dolů. Řekli si tedy: „*Netrhejme ji, ale losujme o ni, komu připadne.*“ Tak se měl splnit výrok Písma: `Rozdělili si mé

šaty a o můj oděv losovali.' Právě tak to vojáci udělali. U Ježíšova kříže stála jeho matka, příbuzná jeho matky Marie Kleofášova a Marie Magdalská. Když Ježíš uviděl svou matku a jak při ní stojí ten učedník, kterého měl rád, řekl matce: „**Ženo, to je tvůj syn.**“ Potom řekl učedníkovi: „**To je tvá matka.**“ A od té chvíle si ji ten učedník vzal k sobě. Potom, když Ježíš věděl, že už je všechno dokonáno, řekl ještě: „**Žízním.**“ Tak se mělo splnit Písmo. Stála tam nádoba plná octa. Nasadili tedy na yzop houbu naplněnou octem a podali mu ji k ústům. Když Ježíš přijal ocet, řekl: „**Dokonáno je!**“ Pak sklonil hlavu a skonal.

Chvilé tiché modlitby.

Protože byl den příprav, takže mrtvá těla nesměla zůstat na kříži přes sobotu – tu sobotu totiž byl velký svátek – požádali židé Piláta, aby byly ukřižovaným přeraženy nohy a aby byli sňati. Přišli tedy vojáci a přerazili kosti prvnímu i druhému, kteří s ním byli ukřižováni. Když však přišli k Ježíšovi, viděli, že už je mrtvý. Proto mu kosti nepřerazili, ale jeden z vojáků mu kopím probodl bok a hned vyšla krev a voda. Ten, který to viděl, vydává o tom svědectví a jeho svědectví je pravdivé. On ví, že mluví pravdu, abyste i vy věřili. To se stalo, aby se splnil výrok Písma: `Ani kost mu nebude zlomena.' A na jiném místě v Písmu se říká: `Budou hledět na toho, kterého probodli.' Josef z Arimatie, který byl Ježíšovým učedníkem, ale ze strachu před židy jen tajným, požádal potom Piláta, aby směl sejmout Ježíšovo mrtvé tělo, a Pilát mu to dovolil. Přišel tedy a sňal jeho tělo. Dostavil se tam i Nikodém, ten, který k němu přišel jednou v noci, a měl s sebou směs myrhy a aloe, asi sto liber. Vzali tedy Ježíšovo tělo a zavinuli ho s těmi vonnými věcmi do (pruhů) plátna, jak mají židé ve zvyku pohřbívat. Na tom místě, kde byl ukřižován, byla zahrada a v té zahradě nová hrobka, kde nebyl ještě nikdo pochován. Tam tedy položili Ježíše, protože u židů byl den příprav a hrobka byla blízko.

PRÁCE S TEXTEM, SDÍLENÍ

Pašije jsou příběhem, který je silný nejen svým obsahem, ale také tím, že se nás naprosto osobně dotýká. Je to příběh naší spásy. Nicméně i do tohoto příběhu spásy patří Ježíšovo zvolání: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?“ Jedná se o počáteční slova žalmu 22, který ovšem nekončí depresivně bezvýznamností utrpení, ale překvapivě Boží chválou. Tímto žalmem tak prochází nejen téma opuštěnosti, ale zároveň i velikonoční příslib naděje.

Zkusme si nyní uvědomit situace, ve kterých cítíme opuštěnost, situace, které jsou naším vlastním příběhem pašijí, a ve kterých ještě žádný příslib naděje nevidíme. Může se jednat o osobní selhání, pracovní problémy, nefungující věci v partnerském vztahu nebo i moje začlenění v církvi. Přenesme tyto věci a situace na papír – stačí heslovitě. Můžeme je sdílet

s ostatními. I děti mohou říct, co je zrovna trápí a co by chtěly změnit. Pokud se někdo modlí doma sám, je tato chvíle zvláště vhodná ke společné modlitbě a sdílení třeba po telefonu s člověkem, kterému důvěřuji. Na konci sdílení vložme popsaný papír pod kříž, který máme na stole a sdílení zakončíme zvoláním:

1.: Sláva Otci i Synu i Duchu svatému,

Ostatní: jako byla na počátku i nyní i vždycky a na věky věků. Amen.

SPOLEČNÉ UCTÍVÁNÍ KŘÍŽE/MODLITBA

Jako vyznání víry v to, že kříž je zároveň příslibem naděje, se pomodleme následující přímluvy, které se inspiřují tradičními Velkopátečními přímluvami. Nicméně je v nich prostor pro doplnění vlastních slov, zvláště pak pro vložení úmyslů z předchozího sdílení. Každá přímluva má dvě části. Pokud je nás víc, ten, kdo modlitbu vede, předčítá první část a ostatní se pak přidávají ve spontánnější druhé části, ve které se můžete inspiřovat připraveným vzorem. Není třeba se pomodlit všechny přímluvy. Můžeme si vybrat ty, které vnímáme jako nejvíce naléhavé. V přímluvách se můžeme střídat a na konci říci „AMEN“. V druhé části každé přímluvy můžeme společně podržet prsty naší ruky na kříži, který máme před sebou na stole.

1.: Modleme se za naši církev. Ať ji Bůh naplní pokojem a dovede ji k jednotě.

Ostatní:

Pane, prosím Tě za naši farnost..., za tyto konkrétní lidi v ní:

Odevzdávám Ti tyto kříže naší církve, naší farnosti, našeho společenství:

1.: Modleme se za našeho papeže Františka. Ať ho Bůh chrání a posiluje.

Ostatní:

Pane, prosím Tě za našeho papeže Františka ...,

Odevzdávám Ti tyto jeho kříže, jeho úmysly a starosti:

1.: Modleme se za našeho biskupa Tomáše. Ať ho Bůh chrání a posiluje.

Ostatní:

Pane, prosím Tě za našeho biskupa Tomáše, kněze a všechna naše společenství ...,

Odevzdávám Ti kříže našeho biskupa, trápení našeho společenství: ...

1.: Modleme se za všechny, kdo se připravují na křest i všechny hledající.

Ostatní:

Pane, prosím Tě za naše katechumeny: ... ,a za tyto hledající z mého okolí: ...

Odevzdávám Ti jejich kříže, jejich dlouhé čekání na křest, jejich hledání...

1.: Modleme se za všechny naše bratry a sestry, věřící v Krista.

Ostatní:

Pane, prosím Tě za tyto lidi z jiných konfesí: ...,

Odevzdávám Ti jejich kříže, jejich snahu o jednotu, naše nenaslouchání ...

1.: Modleme se za všechny, kdo věří v Boha, ale nepoznali Krista.

Ostatní:

Pane, prosím Tě za muslimské uprchlíky, jejich situaci ...

Odevzdávám Ti kříže nepřijetí, strachu a bariér přítomné mezi námi ...

1.: Modleme se za ty, kdo nevěří v Boha.

Ostatní:

Pane, prosím Tě za tyto mé kolegy, přátele, příbuzné, kteří Tě neznají:

Odevzdávám Ti břemeno zapírání a nevyznávání své vlastní víry ...

1.: Modleme se naši vládu

Ostatní:

Pane, prosím Tě za tyto politiky:

Odevzdávám Ti svou nečinnost, nezájem, neangažovanost v tom, co se kolem mě děje ...

1.: Modleme se za lidi, kteří trpí a za lidi stížené pandemií

Ostatní:

Pane, prosím Tě za lidi, kteří mají nedostatek, jsou v těžké situaci, nevidí východisko ...

Odevzdávám Ti i všechny lidi v první linii v boji s pandemií koronaviru, všechny nakažené ...

MODLITBA OTČE NÁŠ

všichni: Otče náš ...

ZÁVĚREČNÁ MODLITBA A POŽEHNÁNÍ

všichni: Shlédni, Bože, na nás, kdo jsme v naději ve vzkříšení oslavili památku smrti tvého

Syna; dej nám své požehání: odpusť nám hříchy a potěš nás, posilni nás ve víře a doved' nás k přijetí plnosti života. Skrze Krista, našeho Pána.

Bohoslužba končí ve stejném soustředěném tichu jako na začátku.